

„Úchvatná kniha... zlomí vám
srdce a zase ho zacílí.“

J. COURTNEY SULLIVANOVÁ,
autorke Saints for All Occasions

MILÝ EDWARD

ANN
NAPOLITANO

TATRAN

Milý Edward

Milý Edward

Ann Napolitano

Z anglického originálu Ann Napolitano: DEAR EDWARD,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve Dial Press, an imprint of Random House,
a division of Penguin Random House LLC, New York 2020,
preložila Marianna Bachledová.

Vyšlo vo Vydavateľstve TATRAN, Bratislava 2020 ako 5253. publikácia.
Vydanie I.

Prebal a väzbu podľa pôvodného návrhu spracoval Peter Zentko.

Zodpovedná redaktorka Daniela Šinková

Jazykóví redaktóri Ivana Fábryová, David Grich

Technická redaktorka Eva Zdražilová

Sadzba RS servis, Bratislava

Vytlačila Těšínska Tiskárna, a.s., Český Těšín.

www.slovtatran.sk

:: knihy pre **hodnotnejší** život

All rights reserved.

Copyright © 2020 by Ann Napolitano

Translation © Marianna Bachledová 2020

Slovak edition © Vydavateľstvo TATRAN 2020

ISBN 978-80-222-1135-2

Danovi Wildovi za všetko

1.

„Keď je isté, že smrť príde, ale nevieme kedy,
čo je najdôležitejšie?“

PEMA CHÖDRÖNOVÁ

12. júna 2013

7.45

Letisko Newark sa po nedávnej renovácii ligoce. Na každom metri bezpečnostnej čiary stojí črepník s rastlinou, aby si cestujúci neuvedomovali, ako dlho musia čakať. Ľudia sa opierajú o steny alebo sedia na kufroch. Všetci vstávali pred úsvitom, hlasno vzdychajú a tackajú sa od únavy.

Keď sa na rad dostane rodina Adlerovcov, jej členovia vložia do prepraviek počítače a topánky. Bruce Adler si vyberie opasok, zroluje ho a pekne ho položí do sivej plastovej prepravky k hnedým mokasínam. Jeho synovia nie sú až takí poriadni, najskôr si tam dali notebooky a peňaženky, teraz navrch hádžu tenisky. Šnúrky previsajú cez okraj a Bruce si nemôže pomôcť: zastrčí ich dovnútra.

Na veľkej obdĺžnikovej tabuli vedľa stojí: *Peňaženky, kľúče, telefóny, šperky, elektronické zariadenia, počítače, tablety, kovové predmety, topánky, opasky a jedlo vložte do bezpečnostných prepraviek. Všetky nápoje a kontraband vyhodte.*

Bruce a Jane Adlerovci sa blížia ku skeneru a medzi nimi kráča ich dvanásťročný syn Eddie. Pätnásťročný syn Jordan čaká, kým prejdú kontrolou.

Potom podíde k zamestnancovi, ktorý obsluhuje zariadenie, a oznámi mu: „Žiadam o oslobodenie od detekčnej kontroly.“

Zamestnanec naňho pozrie. „Prosím?“

Chlapec si strčí ruky do vreciek a vyhlási: „Žiadam o oslobodenie od detekčnej kontroly.“

Zamestnanec zakričí zdanie do priestoru: „Máme tu odmietnutie kontroly. Potrebujem mužského kontrolóra!“

„Jordan,“ ozve sa otec z opačnej strany tunela. „Čo to robíš?“

Chlapec pokrčí plecami. „Oci, spätné žiarenie z tohto typu skenera zasiahne celé telo. Je to najnebezpečnejší a najmenej účinný skener na trhu. Čítal som o tom a neprejdem ním.“

Brucea od neho delí desať metrov a vie, že cez skener ho za synom nepustia, preto zavrie ústa. Nechce, aby Jordan povedal čo len jedno ďalšie slovo.

„Odstúp, chlapče,“ vraví mu úradník. „Blokuješ premávku.“

Chlapec poslúchne a úradník pokračuje: „Ver mi, že je oveľa jednoduchšie a príjemnejšie prejsť cez ten stroj, ako sa nechať prehľadať týmto chlapom. Prehmatá ťa dôkladne, ak vieš, čo tým myslím.“

Chlapec si odhrnie vlasy z čela. Za posledný rok podrástol o pätnásť centimetrov a je chudý ako vyžla. Má kučeravé vlasy rovnako ako matka a brat, rastú mu tak rýchlo, že ich nestíha krotiť. Otcove vlasy sú krátke a šedivé. Bruce začal šedivieť, keď mal dvadsaťsedem: v ten rok, keď sa narodil Jordan. Bruce si rád ukazuje na hlavu a hovorí mu: *Aha, čo si mi spôsobil*. Chlapec vie, že otec naňho uprene pozerá, akoby mu chcel na diaľku dohovoriť.

Jordan pokračuje: „Týmto zariadením neprejdem zo štyroch dôvodov. Chcete ich počuť?“ Úradník vyzerá pobavene. Nie je jediný, kto venuje chlapcovi pozornosť, počúvajú všetci cestujúci naokolo.

„Ach, Bože,“ zašomre si Bruce popod nos.

Ruka Eddieho Adlera vkĺzne do matkinej dlane, asi po roku. Keď rodičov pozoroval, ako sa balia na cestu z New Yorku do Los Angeles – otec tomu hovoril *Veľký zvrat* –, rozbolelo ho brucho. Zase cítil, ako mu to tam buble, a premýšľal, či je niekde nablízku toaleta. „Mali sme s ním ostať,“ povie.

„Bude v poriadku,“ ubezpečí Jane jeho aj seba. Jej manžel stále uprene pozerá na Jordana, ona však ten pohľad neznesie. Namiesto *Tolko vecí by sa vyriešilo*, pomyslí si, *keby sme sa len viac držali za ruky*.

Úradník vypne hrud. „Tak vrav.“

Jordan začne vyratúvať na prstoch. „Po prvé, chcem sa čo najmenej vystavovať radiácii. Po druhé, neverím, že táto technológia zabráňuje terorizmu. Po tretie, pokladám za nechutné, že vláda si chce fotiť moje gule. A po štvrté,“ nadýchne sa, „tá póza, ktorú musí človek vnútri zariadenia zaujať: že zdvihne ruky, akoby ho prepadli, je naschvál taká, aby sa pri nej cítil bezmocný a ponížený.“

Pracovník kontroly sa už neusmieva. Poobzerá sa. Azda si z neho ten chlapec strieľa?

Na invalidnom vozíku zaparkovanom obďaleč sedí Crispin Cox a čaká, kým mu vezmú z vozíka ster na detekciu výbušnín. Starec zúri. Brať mu z vozíka ster na výbušniny! Keby mu v pľúcach ostal nejaký vzduch, odmietol by. Čo si o sebe títo idioti myslia? Za koho ho majú? Nestačí, že musí sedieť na vozíku a cestovať s ošetrovatelkou? Zavŕčí: „Už toho chlapca konečne prehľadajte.“

Starec všetkým rozkazuje už celé desaťročia, nestáva sa mu, že by ho niekto neposlúchol. Jeho tenor prerazí úradníkovu nerozhodnosť ako dlaň držiteľa čierneho pásu dosku v karate. Pošle Jordana za kolegom, ktorý ho požiada, aby sa rozkročil a rozpažil ruky. Zdesená rodina sleduje, ako mužova ruka drsne prehmatáva chlapcov rozkrok.

„Kolko máš rokov,“ pýta sa úradník a na chvíľu prestane, aby si natiahol gumené rukavice.

„Pätnásť.“

Vystrúha kyslú tvár. „Deti toto robiť nezvyknú.“

„Kto zvykne?“

„Väčšinou hipisáci.“ Chvíľu premýšľa. „Alebo bývalí hipisáci.“

Jordan sa musí ovládať. Keď mu úradník prehmatáva pás na džínsoch, štekľí to. „Keď budem dospelý, možno sa stanem hipisákom.“

„Hotovo, pätnásťka,“ vraví muž. „Vypadni.“ Jordan sa s úsmevom pridá k rodine. Vezme si od brata tenisky. „Tak poďme,“ vraví. „Nechceme zmeškať let.“

„O tomto sa ešte porozprávame,“ vyhráza sa mu Bruce.

Chlapci vykročia chodbou prví. Cez okná v diaľke vidno newyorské mrakodrapy, človekom postavené hory ocele a skla prebodávajúce modrú oblohu. Jane ani Bruce si nemôžu pomôcť, hľadajú očami miesto, kde stáli Dvojičky, rovnako ako jazyk hľadá diery po zube. Keď sa Dvojičky zrútili, obaja synovia boli malí, výhľad berú taký, aký je.

„Eddie,“ povie Jordan a chlapci si vymenia pohľady.

Bez námahy si navzájom čítajú z tváre, rodičia často prekvapene zisťujú, že Jordan a Eddie sa dokážu porozprávať a dohodnúť bez jediného slova. Vždy fungovali ako tím a všetko robili spolu. Jordan sa však tento rok začal odťahovať. Spôsob, akým teraz vyslovil bratovo meno, znamená: *Stále som tu. Vždy sa vrátim.*

Eddie buchne brata do ramena a rozbehne sa vpred.

Jane kráča opatrne. Ruka, za ktorú ju mladší syn doteraz držal, jej visí po boku a mravčí jej v nej.

Pri bráne treba zase čakať. Linda Stollenová, mladá žena odetá v bielom, sa ponáhľa do lekárne. Dlane sa jej potia a srdce búši, akoby chcelo vyskočiť z hrude. O polnoci priletela z Chicaga a hodiny strávila na lavičke, snažila sa driemať v sede a k hrudi si pritom tisla kabelku. Rezervovala si najlacnejší let, preto tá zachádzka na Newark, a cestou na letisko oznámila otcovi, že už si od neho nebude pýtať žiadne peniaze. Rozrehotal sa, dokonca si plieskal rukou po stehne, akoby v živote nepočul lepší vtíp. Lenže ona to myslela vážne. V tejto chvíli vedela dve veci: po prvé, do Indiany sa nikdy nevráti a po druhé, už nikdy nebude svojho otca a jeho tretiu ženu o nič žiadať.

Toto je Lindina druhá návšteva v lekárni za posledných dvadsaťštyri hodín. Siahla do kabelky a dotkla sa obalu tehotenského testu, ktorý si kúpila v South Bend. Tentoraz si kúpila aj magazín o celebritách, balíček čokoládových cukríkov, diétnu limonádu a odniesla ich k pokladni.

Crispin Cox na vozíku chrápe, jeho telo pripomína vycivené origami poskladané z kože a kostí. Prsty sa mu občas zachvejú ako malé vtáčiky, čo sa snažia vzlietnuť. Jeho ošetrovatelka, žena v strednom veku so strapatým obočím, si na stoličke vedľa neho pilníkuje nechty.

Jane a Bruce sedia vedľa seba na modrých letiskových stoličkách, a hoci by si to pozorovateľ nevšimol, hádajú sa. Tvária sa totiž nevzrušene a hovoria potichu. Synovia tento štýl rodičovskej hádky volajú „ŠEPKON 4“ a nič si z nej nerobia. Rodičia sa škriepia, ale je to viac výmena názorov než boj. Neútočia na seba.

Bruce vraví: „Bola to nebezpečná situácia.“

Jane trochu pokrúti hlavou. „Jordan je ešte dieťa. Nič by mu nespravili. Mal na to právo.“

„Si naivná. Papuľoval, a to táto krajina nestrpí, je jedno, že to má v ústave.“

„Ty si ho naučil, aby sa nebál ozvať.“

Bruce stisne pery. Chce sa hádať, ale nemôže. Chlapcov učí doma a na hodinách zdôrazňuje kritické myslenie. Spomína si, ako sa len nedávno rozohňoval, že k pravidlám sa má pristupovať kriticky. *Všetko*

spochybňujte, povedal. *Všetko*. Týždne nemohol z hlavy dostať idiotských chvastúňov z Kolumbijskej univerzity, ktorí mu nedali definitívu, lebo nechodil na ich kokteilové večierky. Vedúceho katedry sa opýtal: *Čo má matematika spoločné s pitím a vtipkovaním?* Chce, aby aj jeho synovia spochybňovali chvastúňov, ale ešte nie teraz. Mal dodať: *Spochybňujte všetko, ale až keď budete dospelí a budete zodpovedať sami za seba; keď už nebudete bývať doma, aby som to nemusel so strachom sledovať.*

„Pozri na tú ženu,“ vraví Jane. „Má do lemu sukne všité zvončeky. Vieš si predstaviť, že by si si obliekol niečo, čo pri každom pohybe zazvoní?“ Pokrúti hlavou. Malo to pôsobiť výsmešne, ale vidno, že sa jej to páči. Predstavuje si, že chodí pomedzi drobné cinkajúce zvončeky. Každým krokom ich rozozvučí a priťahuje pozornosť. Pri tej predstave sa začervená. Má na sebe džínsy a svoj „písací sveter“. Dnes ráno sa obliekla tak, aby sa cítila pohodlne. Ako sa chcela cítiť tá žena?

Pocity strachu a hanby, ktoré Brucea premkli pri skeneri, už ustupujú. Pošúcha si spánky a z vďačnosti, že ho nerozbolela tak, že by mu v lebke pulzovalo všetkých dvadsaťdva kostí, vyšle židovsko-ateistickú modlitbu. Keď sa ho lekár opýtal, čo mu spúšťa migrény, Bruce odfrkol. Odpoveď bola jasná a očividná: jeho synovia. Otcovstvo ho na každom kroku naplňovalo hrôzou. Keď boli chlapi malí, Jane vravievala, že ich nosí na rukách ako odistené granáty. Stále ich za odistené granáty považuje. Hlavným dôvodom, prečo súhlasil, že sa presťahujú do L. A., bolo, že filmové štúdio im ponúklo na prenájom dom s dvorom. Bruce sa chystá svoje granáty uložiť na tomto oplotenom pozemku, a ak by niekam chceli ísť, budú odkázaní na to, že ich odvezie. V New Yorku im stačilo nastúpiť do výťahu a boli preč.

Skontroluje ich. Sedia na opačnej strane miestnosti a čítajú si. Je to akt miernej nezávislosti. Mladší v tom istom momente kontroluje jeho. Aj Eddie má sklony k obavám. Vymenia si pohľady, dve verzie jedného výrazu tváre. Bruce sa nasilu a naširoko usmeje, snaží sa to isté dosiahnuť aj u syna. Odrazu chlapca zatúži vidieť šťastného.

Pomedzi otca a syna prejde žena v ozvučenej sukni a spojenie sa preruší. Pri každom jej kroku cinkajú zvončeky. Je to vysoká, pevne stavaná Filipínka. Tmavé vlasy má ozdobené drobnými korálikmi. Pospevuje si. Slová sú nejasné, ale rozhadzuje ich po čakárni ako lupienky kvetov. *Sláva, milosť, aleluja, láska.*

Pri okne stojí černochoch vo vojenskej uniforme, chrbtom k miestnosti. Má asi dva metre a je široký ako skriňa. Benjamin Stillman zaberá veľa miesta aj tam, kde je ho nadbytok. Počúva speváčku, žena mu hlasom pripomína jeho starú mamu. Vie, že stará mama ho prekukne ako letiskový skener, keď ho zbadá na letisku v Los Angeles. Pochopí, čo sa stalo, keď sa pochytil s Gavinom, uvidí guľku, ktorá mu dva týždne nato prederavila bok, a kolostomické vrečko, čo teraz diery zakrýva. Hoci je Benjamin v úskokoch cvičený a celý život tajil pravdu pred všetkými vrátane seba, pri nej sa hra končí. Teraz však nachádza v útržkoch piesne pokoj.

K mikrofónu pri východe si vykračuje zamestnankyňa leteckej spoločnosti. Postaví sa k nemu a vystrčí bok. Na ostatných zamestnancoch pri bránach uniformy visia alebo sú im pritesné, ale tá jej sedí ako uliata. Hladké vlasy má sčesané do uzla a rúž lesklý a červený.

Mark Lasso odlepí oči od esemesky s inštrukciami pre svojho spoločníka. Má tridsaťdva rokov a za posledné tri roky o ňom už dvakrát písali v časopise *Forbes*. Má drsnú bradu, krátke nagélované vlasy a modrými očami sa vie zabodávať priam majstrovsky. Obliekol si matný sivý oblek, farba pôsobí nenápadne, ale draho. Mark si ženu premeria a mozog sa mu roztočí ako veterná ružica, včera to prehnal s whiskey sour. Uhladí si vlasy, vystrie sa a venuje jej plnú pozornosť.

„Dámy a páni,“ povie žena, „toto je let číslo 2977 do Los Angeles. Paluba je pripravená na nástup.“

Airbus A321 vyzerá ako biela veľryba s modrým pruhom na boku. Zmestí sa doň 187 pasažierov a jeho stredom sa tiahne ulička. V prvej triede sú na každej strane po dve priestranné sedadlá, v ekonomickej triede sa sedí po troch. Let je plne obsadený.

Cestujúci sa pomaly šuchcú vpred a do nôh im vrážajú tašky s obsahom príliš drahocenným alebo dôležitým na to, aby ich poslali do batôžinového priestoru. Ako prvú si všimnú teplotu. Priestor je vychladený ako mraznička na mäso a vetracie mriežky klimatizácie vydávajú nepretržité a kritické ššššš! Na holé ruky naskakujú zimomriavky a rýchlo sa naťahujú svetle.

Crispin sa s pomocou ošetrovatelky snaží dostať z vozíka na sedadlo v prvej triede. Teraz je hore a je maximálne podráždený. Jednou z naj-

horších vecí na tom, keď je človek chorý, je, že ostatní, *úplne cudzí ľudia*, si myslia, že sa ho môžu len tak bez opýtania dotýkať. Ošetrovatelka sa načiahne, aby ho chytila za stehno a napravila mu polohu. *Za stehno!* Jeho nohy kedysi kráčali po zasadacích miestnostiach, behali v klube po squashovom kurte a zlyžovali najťažšie trasy strediska Jackson Hole. Teraz si táto, podľa jeho názoru prinajlepšom priemerná ženská, myslí, že ich môže oblapiť. Odháňa ju. „Nepotrebujem pomoc, dokážem si sadnúť na blbé sedadlo,“ šomre.

Benjamin nastúpi so zvesenou hlavou. Do New Yorku letel vojenským lietadlom a toto je po roku jeho prvý komerčný let. Ale vie, čo čakať, a cíti sa nepríjemne. V roku 2002 by ho boli automaticky poslali do prvej triedy a celé lietadlo by pri pohľade naňho tliekalo. Teraz zatlieska jeden pasažier, ďalší sa pridá, potom ešte pár. Potlesk poskakuje tu a tam ako kamienok po jazere, potom sa ponorí pod atramentovú hladinu a utíchne. Ten zvuk znel placho, trocha zahanbene. „Ďakujeme, že slúžite našej krajine,“ zašepká mladá žena. Vojak zodvihne ruku a nenápadne zasalutuje, potom klesne na sedadlo v ekonomickej triede.

Adlerovci sa rozchádzajú pri dverách. Jane zamáva synom a manželovi, sú priamo pred ňou, potom sa prikrčí a ponáhla sa do prvej triedy. Bruce chvíľu sprevádza manželku pohľadom, potom nasmeruje Jordana a Eddieho do zadnej časti lietadla, sú samá ruka a noha. Prezerá čísla sedadiel a počíta, že budú dvadsaťdeväť radov za Jane, hoci predtým sľúbila, že si vymení miesto a sadne si k nim do ekonomickej triedy. Bruce už zistil, že jej sľubom sa nedá veľmi veriť, pokiaľ sa týkajú práce. Napriek tomu sa vždy rozhodne uveriť, a potom je sklamaný.

„Ktorý rad, očí?“ pýta sa Eddie.

„Tridsaťjeden.“

Cestujúci si vybaľujú maškrty a knihy a pchajú ich do vreciek na sedadlách pred sebou. Zadná časť lietadla vonia indickým jedlom. Tí, čo doma varia, teda aj Bruce, vôňu vdýchnu a vyhodnotia, že je to rasca. Jordan a Eddie sa hádajú o sedadlo pri okne. Otec si vybral sedadlo pri uličke, aby si mal kam dať nohy. Starší chlapec si uvedomí, že blokujú ostatných cestujúcich, a vzdá sa. Posadí sa a vzápätí oľutuje, že sa zachoval tak dospelo, medzi otcom a bratom je ako v pasci. Po letiskovej kontrole sa cítil euforicky a na koni, ale toto mu zrazilo hrebienok. Pár minút mal pocit, že je ozajstný dospelák. Teraz sa cíti ako hlúpe

batola pripútané k detskej stoličke. Jordan sa rozhodne, že sa s Eddiem nebude aspoň hodinu rozprávať, aby ho potrestal.

„Oci,“ ozve sa Eddie, „keď prídeme do nového domu, už tam budú naše veci?“

Bruce premýšľa, čo presne Eddieho trápi: jeho sedací vak, noty na klavír alebo ten plyšový slon, čo s ním ešte stále občas spáva? Jeho synovia prežili celý doterajší život v newyorskom byte. Teraz ho prenajali. Ak sa Jane bude dariť a rozhodnú sa ostať na Západnom pobreží, predajú ho. „Škatule dorazia budúci týždeň,“ vraví Bruce. „Dom je zariadený, to vydržíme.“

Chlapec vyzerá mladšie ako na dvanásť. Prikývne s hlavou obrátenou k oválnemu okienku na druhej strane. Končekmi prstov zatlačí na priehľadný plast.

Linda Stollenová sa v bielych džínsoch a tenkom tričku chveje. Hoci sa to zdá nemožné, žena po jej pravici už podľa všetkého zaspala. Tvár si zakryla modrou šatkou a opiera sa o okienko. Linda zaloví vo vrecku na sedadle pred sebou v nádeji, že nájde erárnu deku, a z druhej strany si k nej v tom momente prisadne žena v zvončekovej sukni. Je taká objemná, že keď sa usadí na miesto pri uličke, zaberie aj Lindinu laktovú opierku a ukrojí jej z osobného priestoru.

„Dobré ráno, moja milá,“ pozdraví ju žena. „Som Florida.“

Linda si pritiahne lakte k bokom, aby sa jej nedotýkala. „Ako ten štát?“

„Nie ako. Ja som štát. Ja som Florida.“

Ach, Bože, pomyslí si Linda. Let trvá šesť hodín. Celý čas budem musieť predstierať, že spím.

„Ako sa voláš, moja milá?“

Linda zaváha. Je to nečakaná príležitosť naštartovať svoje nové ja. V Kalifornii sa chystá cudzincom predstavovať ako Belinda. Je to súčasť jej nového života: jej vylepšenej verzie s vylepšeným menom. Zaumienila si, že Belinda bude zvodná žena vyžarujúca sebavedomie, zatiaľ čo Linda je žena v domácnosti s tučnými členkami a nedostatkom sebaistoty. Linda skrúti jazyk, pripravuje sa. Be-lin-da. Ale ústa ju neposlúchnu. Odkáže si a počuje sa, ako vraví: „Idem sa vydávať. Idem do Kalifornie, aby ma môj priateľ mohol požiadať o ruku. Chystá sa to urobiť.“

„Nuž,“ odpovie Florida mierne, „tak to je už niečo.“

„Áno,“ odvetí Linda. „Áno. Asi to tak bude.“ V tej chvíli si uvedomí, aká je unavená a ako málo v noci spala. *Asi to tak bude* vyznelo z jej úst komicky. Už tú frázu niekedy použila?

Florida sa predkloní, aby si upratala veci v obrovskej plátennej taške. „Aj ja som bola párkrát vydatá,“ vraví. „Možno aj viackrát ako párkrát.“

Lindin otec sa oženil trikrát, matka sa vydala dvakrát. Vydať sa párkrát jej pripadalo vcelku normálne, ale sama sa chystala vydať len raz. Chcela byť iná ako všetci ostatní v stollenovskom klane. Lepšia.

„Ak si hladná, moja milá, mám kopec maškrít. Odmietam sa dotknúť toho hnusného jedla v lietadle. Ak sa to dá vôbec nazvať jedlom.“

Linde zaškvŕka v bruchu. Kedy sa naposledy normálne najedla? Včera? Z vrecka na sedadle pred ňou opustene vykúka vrecko čokoládových bonbónov. Náhlivo, až ju to samu prekvapí, vytiahne vrecko, roztrhne ho a začne si bonbóny sypať do úst.

„Nepovedala si mi, ako sa voláš,“ povie Florida.

Prestane žuť. „Linda.“

Letuška, ktorá ich vítala pri bráne na letisku, sa pomaly sunie uličkou, kontroluje úložné priestory nad hlavami cestujúcich a bezpečnostné pásy. Akoby sa pohybovala do rytmu vlastnej zvukovej stopy: spomalí, usmeje sa, zmení tempo. Muži aj ženy ju sledujú, jej výrazne ženská chôdza je magnetická. Letuška je zjavne na pozornosť zvyknutá. Vyplazí jazyk na bábätko v matkinom lone a dieťa zamrncí. Pristaví sa pri Benjaminovi Stillmanovi, ktorý sedí pri uličke, a zašepká mu do ucha: „Upozornili ma, že máte zdravotný problém, pretože som hlavná letuška v tomto lietadle. Ak by ste potrebovali akúkoľvek pomoc, prosím, neváhajte ma osloviť.“

Vojak sa mykne, pozeral cez okno na sivú zmes na horizonte. Lietadlá, pristávacie dráhy, rozvetvené mesto v diaľke, svištiace autá. Pozrie jej do očí a uvedomí si, že už celé dni, možno týždne sa vyhýba očnému kontaktu. Letuška má medové oči, hlboké a krásne. Otrasený Benjamin prikývne a nasilu sa otočí preč. „Vďaka.“

Mark Lassio si v prvej triede nastavil sedadlo do presnej polohy. Vo vrečku pred sebou má laptop, mysteriózny román a fľašu vody. Mobil drží v ruke, topánky si vyzul a zastrčil pod sedadlo. Kufrik mu leží v úložnom priestore nad hlavou, má v ňom pracovné dokumenty, tri najlepšie perá, kofeínové tabletky a vrecko mandlí. Cestuje do Kali-